

WHIRINGA-A-NUKU 2010

TENEI PUTANGA ...

- He tumu whakarae hou to Ngāti Rangitīhi
- Mahi mana whenua
- 2010 Hui-a-Tau

HE TUMU WHAKARAE HOU TO NGATI RANGITIHI

Ko Nick me ana tamariki, Thomas (e rua) Anna (e wha) Sarah (tata i te tahi) me Mathias (e whitu). Tana hoawahine a Helen me ta raua tamahine tuakana a Bede (e waru) kare i mau ki roto i tenei whakaahua.

Kua tohua e te mana o Ngāti Rangitīhi he tumu whakarae hou koa i te timatanga tuatahi ki tenei turanga. Ko Nick Alexander tona ingoa.

He hono whakapapa tona ki a Ngāti Awa mai i nga kawai o tana whaea. He maha nga pukenga kei a Nick, ara i mahi ia i Ahia, i te Moana-nui-a-Kiwa, me etahi atu kamupene kore mahi moni. He hitori tona ki te mau hua i roto i te whanuitanga o te whakapatari, te tikanga, me te whakahaere ahuatanga. I tana tunga ina noa nei ko ia te kaiwhakahaere a rohe i te Moana-nui-a-Kiwa mo te

kamupene 'Austraining International' tona nohoanga i Adelaide, ona rangatira ko te kawana o Ahitereira ki te tonga.

Tenei kamupene he toki i a ratau whakahaere kaupapa hou puta noa i te ao whanui. Mahi tahi ai ratau ki te taha o etahi kamupene, ka taea ano e ratau te whiriwhiri kaupapa ahakoa pehea te maha o nga kamupene, puta noa ki Ahia whanui, te Moana-nui-a-Kiwa, Awherika me nga whenua o nga Arapa.

I mahi ano ia mo te taiao whaitua oranga mo te momo tangata. Ko ia te kaiwhakahaere mo tenei take i te whenua o Vietnam, ko ia ano hoki te mangai matua i roto i te whanaketanga me te awhina i a Sinclair, Knight, Merz i te riu o Poipiripiri.

Kei te tamariki tonu te whanau a Nick, e rima ratau te me pakeke, e waru ona tau. E ai ki tana korero me ta tana hoa rangatira, ko te mahi hou nei me te wahi noho he tino pai rawa atu tenei tuapapa mo raua kia anga whakamua ai raua i roto i nga whakangahau me nga tohungatanga e pa ana ki a raua. I runga i tenei whakaaro kei te toitu te hunuku a te whanau nei ki Matata.

E ai ki tana korero "Kei te aheia ahau, ka taea e au i roto i aku mohiotanga me aku wheako, te whakarite te tuitui ma aku pukenga, ka takatu atu ai ki te kaiarahitanga i te mana o Ngati Rangitīhi. He hao nui te mahere rautaki a Te Mana o Ngati Rangitīhi Trust mo nga tau e rima kei te haere mai tae atu ki te tau 2014. E powhiri ana ahau mo te mea angitu kia haere whakamua ia au te ropu whakahaere kia tutuki ai nga whaingā."

E ai ki ta te tiamana a Graeme Pryor, he maha nga tangata kaitono, he kupara teitei te nuinga i whakapa mai i te mahi whakaurunga nei. "I runga i te tohua o Nick ki te turanga hou nei, kei runga i tona pakihiri kaha te aria nui ki te whakauru i te mahere rautaki hei anga whakamua i a tatau.

"I roto i ana mohio ki te whakahaere whanaketanga, whakahaere putea me tana whakaaro rangatira whakaritenga mahi, ka u mai te matakiteanga ka oti i a ia tenei mahi tino whakahirahira, kia puawai."

TE MAHI A TUKIA MO TAUHARA

Te Mana o Ngati Rangitīhi Trust mai i roto i te panga atu ki a Tukia Group Ltd kua hangaia he whakaaetanga purimahara ki te whakatipu ake i nga waiariki mahi hiko o nga whenua tuturu o nga hapu i Tauhara.

Kua whakaturia ko Tukia hei whakahaere i tenei kaupeka mo nga hapu o Tauhara.

Kua mau tuturu i a Tukia he kirimana mai i a Contact Energy, mai i nga hapu o Tauwhara me nga kaitiaki whenua o Tauhara.

KUA HUAKINA MAI TE NGAHERE KI NGA IWI

Kua whakatuwheratia mai he wahanga mo nga uri o Ngati Rangitīhi ki te kuhu i nga ngahere e mau ana i a CNI ko nga ture kawa e ahei ai koe, ara, nga mahi tikanga, ki te whai poaka, patu tia, ki te kahi kai Maori mo nga take motuhake anake. I whakaritea e CNI Holdings raua ko Tukia Group he kirimana e whakaae ana, e whakahonore ana i nga tangata no ratau nga whenua, kia pai ai te tiki pepa uruwhenua ki te kuhu i te ngahere ko nga uri e mau ana o ratau ingoa i Te Mana o Ngati Rangitīhi Trust nga tangata ka tuhia atu he pepa uruwhenua hei kuhu ki nga ngahere o CNI. Ko nga tangata whakapa, kai tuhi i te pepa ruwhenua, ko Kenneth Raureti, Tipene Marr me Fay Pryor-Rawson.

MAHI MANA WHENUA

Kua timata te wharangi tuatoru mo te mana whenua. Kei te mahi tahi nga iwi i raro o te maru o CNI Holdings Ltd me Ngati Rangitīhi hoki ki te kimi tangata kaiwhakatau i nga tautohetohe. Kua uru ke mai nga ingoa o nga kaiwhakatau nei kua oti ke nga pataitai. Ko te komiti-o-raro i tohua hei arai i te mana whenua mo Ngati Rangitīhi, ko kaumatua Henare Pryor, Tane Turei, nga kaitiaki o Te Mana o Ngāti Rangitīhi Trust ara a Tipene Marr, Kenneth Raureti me Kereama Pryor kua ata whakahaerenga hia he rangahau hei awhina i nga mahi mana whenua. I timata mai te rangahau i te mutunga o te tau 2009, kei te haere tonu te mahi a nga kai rangahau, ara, he uru etahi he tohunga etahi (kamupene History Works) me te whare tukunga korero o te motu (Archives NZ).

NGA MAHI PUTAIAO ...

Kai te mahi pa tata a Te Mana o Ngati Rangitīhi Trust me nga iwi o te rohe o Mataatua ki te whakatikatika i nga mataitai kia rahuitia. Tuturu ko nga awa wai maori, ara Tarawera, Rangitaiki me Ohinemataroa kei te whawhahia i tenei wa. Ka taea e te tangata whenua te tono kia whakatuhia he mataitai ki runga i ona wahi hi ika tuku iho, mo te take kaitiaki i nga wahi kohinga kai me ona tikanga. Kei te hangati ano a Te Mana o Ngati Rangitīhi Trust ki te whakauru mai i te kaunihera o Whakatane ki roto i nga whakaaetanga rauemi me ana kaupapa whanaketanga, e pa ana ki te whakapaipai haere i te hopua roto i Matata. Me te whakatika haere i nga wahi waipuketanga nga wahi pupuri otaota, parapara hoki.

2010 HUI-A-TAU

Ka whakatu a Te Mana o Ngati Rangitīhi Trust i tona hui-a-tau ki te marae o Rangitīhi, ki Matata, i te Rahoroi, 30 Whiringa-a-nuku 2010 tekau karaka i te ata. He panui tenei ki a puta katoa mai nga uri o Ngati Rangitīhi ki te whakarongo i te ripoata-a-tau. He hui ano kei te whakatuhia a muri o te tina ki te whakatau mahere wananga te kaupapa ko te 'Ngati Rangitītanga'. Ko nga patai ki a Rita Costar 07 322 2452 i waenga i nga haora 9am-1pm. Me i-mera ranei ki a administrator@ngatirangitīhi.iwi.nz.

WIKITORIA A MARR I TE TURU O KOHI

Tipene Stephen Perenara Marr, kaitiaki o runga i a Te Mana o Ngati Rangitīhi Trust. I wikitoria i a Tipene te tunga kaunihera Maori o Kohi, ka uru atu ia ki te kaunihera a rohe mo Mataatua kare ia i raruraru na te mea he tokomaha noa atu ana poti i ana hoa tu. I whanau mai, ka pakeke a Tipene i Matata. E iwa a raua tamariki ko tana hoa rangatira a Rakai ko te ki a Tipene, ko ia te tutei mo te rohe o Mataatua e pa ana ki nga ahuatanga putaiao mo tata katoa. I wikitoria i a Tai Eru te turu o okurei ahakoa he tata nga kaute. I wikitoria i a Raewyn Bennett te turu o Mauao. Kare he tangata i katata atu ki a ia.

KOPAKI WAIATA

Kua hangaia he kopaki waiata moteatea mo nga uri o Ngati Rangitīhi. Nga manu tioriori o runga ko Rita Costar, Stella Marr, Kenneth Raureti, Cathy Dewes, Ramari Raureti, me Faye Pryor-Rawson. E wha nga waiata i mau, ara, ko 'Tera te Haeata', 'Kaore te Aroha', 'E Tama na Tau' me 'Ko Io.' Kei te tohahia enei taonga me nga rarangi kupu kinaki ki te taha i te hui-a-rarangi kupu kinaki ki te taha i te hui-a-tau a te Rahoroi, 30 Whiringa-a-nuku.

REHITA IWI

Kua rereke to kainga noho? Ina kua rereke to wahi noho, to nama waea ranei, whakapai mai. He mama noa iho te hiki i to waea ka patu mai ki a matau, ara, waea mai ki te tari.

WHAKAPA MAI

Te Mana o Ngāti Rangitīhi Trust
3 Onewairere Place, PO Box 7, Matata 3168, Aotearoa –
New Zealand. Waea / Waea Whakaahua: +64 7 322 2452
I-mera: administrator@ngatirangitīhi.iwi.nz